

Vergaderjaar 2024–2025

31 066

Belastingdienst

Nr. 1435

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 november 2024

Het kabinet heeft de ambitie om het financieel herstel voor gedupeerde ouders uiterlijk in 2027 af te ronden. Meer dan driekwart van de aangemelde ouders heeft al een integrale beoordeling gehad en bijna 39.000 ouders zijn erkend als gedupeerde. Daarmee ligt de hersteloperatie op koers om voor alle ouders eind 2025 de integrale beoordeling te hebben afgerond. De schuldenaanpak verloopt grotendeels naar wens en een groot deel van de kinderen van gedupeerde ouders heeft inmiddels een tegemoetkoming ontvangen.

In de afgelopen 100 dagen heb ik intensieve gesprekken gevoerd met ouders, jongeren, Kamerleden, ambtenaren, advocaten, wethouders, UHT, BAC, SGH, CWS en vele andere betrokkenen en (ervarings)deskundigen. Ook heb ik mij grondig verdiept in verschillende vonnissen, adviezen en andere relevante publicaties. Dit alles heeft mij tot het inzicht gebracht dat er op een aantal onderdelen van de hersteloperatie sprake is van acute knelpunten waardoor de uitvoering dreigt vast te lopen. Zo blijven bijvoorbeeld de wachttijden bij bezwaren en de schaderoutes een zorgpunt, is het aanleveren van dossiers nog altijd niet op niveau, worden wettelijke termijnen stelselmatig niet gehaald en geven zowel ouders als gemeenten aan knelpunten te ervaren in de brede ondersteuning.

Ondanks de grote inspanning van alle betrokkenen binnen de hersteloperatie om gedupeerden zo snel en volledig als mogelijk te compenseren, zie ik dat de ambitie van het kabinet onder druk staat. Het is noodzakelijk dat er op korte termijn maatregelen komen, desnoods onorthodox, die de hersteloperatie moeten versnellen en verbeteren. In deze brief kondig ik twee startmaatregelen aan.

Twee startmaatregelen

De eerste startmaatregel betreft de instelling van een spoedadviescommissie gericht op het oplossen van knelpunten in de uitvoering van de

hersteloperatie. Daarnaast wordt binnenkort gestart met een tweede startmaatregel, namelijk een pilot «Totaalherstel».

I. Spoedadviescommissie

Uit de inzichten die ik heb opgedaan blijkt dat de hersteloperatie zich kenmerkt door een populatie gedupeerden die zeer diverse behoeften hebben. Ook zijn de meningen over wat «goed» herstel is zeer verdeeld. Omdat ik het belangrijk vind dat de maatregelen die ik tref breed gedragen zijn, goed onderbouwd zijn en écht tot verbetering leiden ga ik niet over één nacht ijs en stel ik een spoedadviescommissie¹ in om dit te onderzoeken. De taak van de spoedadviescommissie wordt om, met oog voor de behoeften van de gedupeerden, te onderzoeken op welke wijze de uitvoering van de hersteloperatie toelagen kan worden versneld en verbeterd en hoe eventuele knelpunten daarin op korte termijn kunnen worden weggenomen. Van belang is het om zo snel en persoonsgericht mogelijk herstel aan gedupeerden te bieden in de vorm van financiële compensatie. En te voorzien in ondersteuning om het leven weer verder op de rit te krijgen. De spoedadviescommissie wordt uitdrukkelijk gevraagd om oog te hebben voor wat de Afdeling advisering van de Raad van State (in het advies bij de Wet aanpassing termijnen en nabestaandenregeling hersteloperatie toelagen²) heeft beschreven als de «fragmentarische aanpak van de gehele hersteloperatie, die leidt tot een veelvoud aan beschikkingen en mogelijke bezwaren en andere juridische procedures daartegen». Ik heb de heer Chris van Dam gevraagd en bereid gevonden om de rol van voorzitter van deze commissie te vervullen. De twee andere commissieleden zijn de heer Simon Sibma en mevrouw Cathalinje Dortmans. Het streven is om voor het kerstreces, maar uiterlijk in januari 2025, een eindrapport met maatregelen te presenteren. In de tussentijd zal de hersteloperatie onverkort doorgang vinden.

II. Pilot «Totaalherstel»

Parallel aan de spoedadviescommissie zal het Instituut voor Publieke Waarden in het kader van de nabestaandenregeling starten aan een pilot «Totaalherstel», in nauwe samenwerking met alle ketenpartners³. De hersteloperatie kenmerkt zich namelijk onder andere door een continu spanningsveld tussen snelheid en zorgvuldigheid. En ook door een veelheid aan factoren die voorwaardelijk zijn voor een prettig en goed herstel. Het amendement Leijten, dat zich concentreert op de integrale uitvoering van de nabestaandenregeling, is een concrete aanleiding om, in eerste instantie, voor deze groep het herstel in de breedte te verbeteren. Zowel in bejegening als in ervaring, tempo en resultaat. De pilot totaalherstel heeft als doel om de integrale beoordeling voor de kleine groep nabestaanden binnen enkele weken af te ronden, om vervolgens op één moment integrale afspraken te maken over de verschillende andere onderdelen van het herstelproces, zoals de schuldenaanpak, compensatie voor aanvullende schade en brede ondersteuning. De ontwikkeling van deze totaalaanpak kan, als deze werkt, een voorbeeld zijn voor het herstel voor andere specifieke groepen binnen de hersteloperatie.

Tot slot

De bovengenoemde twee startmaatregelen zullen leiden tot verdere verbetermaatregelen. Deze moeten zo veel als mogelijk inpasbaar zijn in het wettelijk kader waarbinnen de hersteloperatie is vormgegeven en

¹ Zie bijlage 1 voor het instellingsbesluit

² Kamerstuk 36 577, nr. 4

³ Zie ook Kamerstuk 36 577, nr. 11

dienen rekening te houden met het gelijkheidsbeginsel en de eventuele effecten van beleidswijzigingen op reeds geholpen groepen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de gehele hersteloperatie opnieuw tegen het licht te houden of regelingen en processen die zich al in een vergevorderd stadium bevinden te herzien (zoals bijvoorbeeld de Integrale Beoordelingen en de Kindregeling)⁴.

Voorop staat dat gedupeerden zo snel en volledig mogelijk gecompenseerd moeten worden, zodat zij weer vooruit kunnen kijken. Elke dag dat een gedupeerde langer moet wachten is er één te veel.

De Staatssecretaris van Financiën,
N. Achahbar

⁴ Ook moet rekening gehouden worden met de financiële ruimte die in de begroting en miljoenennota 2025 is gereserveerd voor de hersteloperatie.